

Emberi jogok egyetemes nyilatkozata

Elfogadva és kihirdetve az ENSZ Közgyűlésének 217 A (III) határozata alapján, 1948. december 10-én

1. cikk

Minden emberi lény szabadnak, egyenlő méltósággal és jogokkal születik. Értellemmel és lelkiismerettel bírván, testvéri szellemben kell egymás iránt viseltetnünk.

2. cikk

A jelen nyilatkozatban megfogalmazott összes jogok és szabadságok fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy más véleményre, nemzeti vagy társadalmi származásra, vagyoni, születésre vagy más körülményre vonatkozó mindennemű megkülönböztetés nélkül mindenkit megilletnek. Ezenkívül semmiféle megkülönböztetést nem lehet tenni annak az országnak vagy területnek a politikai, jogi vagy nemzetközi helyzete alapján, amelynek a személy állampolgára, tekintet nélkül arra, hogy az adott ország vagy terület független, gyámság alatt áll, nem rendelkezik önkormányzattal vagy szuverenitása bármely vonatkozásban korlátozott.

3. cikk

Mindenkinek joga van az élethez, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

4. cikk

Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani; a rabszolgaság és a rabszolga-kereskedelem minden formája tilos.

5. cikk

Senkit sem lehet kínvallatásnak, avagy kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

6. cikk

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogalanyiságát bárhol elismerjék.

7. cikk

A törvény előtt mindenki egyenlő és minden megkülönböztetés nélkül jogosult a törvény egyenlő védelmére. Mindenkit egyenlő védelem illet meg a jelen nyilatkozatot sértő mindennemű megkülönböztetéssel és minden ilyen megkülönböztetésre irányuló felbujtással szemben.

8. cikk

Mindenkinek joga van az alkotmányban vagy a törvényben részére biztosított alapvető jogokat sértő eljárások ellen az illetékes hazai bíróságokhoz tényleges jogorvoslatért folyamodni.

9. cikk

Senkit sem lehet önkényesen letartóztatni, fogva tartani vagy száműzni.

10. cikk

Mindenkinek egyenlő joga van ahhoz, hogy jogai és kötelességei, továbbá az ellene emelt bűnvád ügyében független és pártatlan bíróság méltányos és nyilvános tárgyaláson döntsön.

11. cikk

(1) Minden bűncselekménnyel vádolt személynek joga van az ártatlanság vélelméhez mindaddig, míg bűnösségét nyilvános perben, a védelemhez szükséges valamennyi biztosíték mellett törvényesen meg nem állapítják.

(2) Senkit sem szabad olyan cselekményért vagy mulasztásért elítélni, amely az elkövetés időpontjában a hazai vagy a nemzetközi jog szerint nem volt büntetendő. Ugyancsak nem szabad súlyosabb büntetést kiszabni, mint amely a bűncselekmény elkövetésekor volt alkalmazható.

12. cikk

Senkinek a magánéletébe, családi ügyeibe, magánlakásába vagy levelezésébe nem szabad önkényesen beavatkozni, továbbá a becsületét vagy jó hírnevét megsérteni. Ilyen beavatkozásokkal vagy sértésekkel szemben mindenkinek joga van a törvény védelméhez.

13. cikk

(1) Az egyes államok határain belül mindenkinek joga van szabadon mozogni és lakóhelyét szabadon megválasztani.

(2) Mindenkinek joga van bármely országot, így sajátját is elhagyni, valamint saját hazájába visszatérni.

14. cikk

(1) Mindenkinek joga van az üldözés elől más országban menedéket keresni és azt élvezni.

(2) Erre a jogra nem lehet köztörvényes bűncselekmények miatti, kellően megalapozott üldözés, sem pedig az Egyesült Nemzetek céljaival ellentétes cselekmények esetében hivatkozni.

15. cikk

(1) Mindenkinek joga van az állampolgársághoz.

(2) Senkit sem lehet állampolgárságától, sem állampolgársága megváltoztatásának jogától önkényesen megfosztani.

16. cikk

(1) Nagykorú férfiak és nők fajon, nemzetiségen vagy valláson alapuló korlátozás nélkül jogosultak házasságot kötni és családot alapítani. A férfiakat és nőket egyenlő jogok illetik meg a házasság tekintetében, annak tartama alatt és felbontásakor.

(2) Házasságot csak a házasulandók szabad és teljes beleegyezésével lehet kötni.

(3) A család a társadalom természetes és alapvető közössége, amelynek joga van a társadalom és az állam védelmére.

17. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyénileg vagy másokkal közös tulajdona legyen.

(2) Senkit sem lehet tulajdonától önkényesen megfosztani.

18. cikk

Mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadsághoz. Ez a jog magában foglalja a vallás vagy meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek egyénileg vagy másokkal közösen, a nyilvánosság előtt vagy a magánéletben oktatás, gyakorlás, istentisztelet vagy szertartás keretében történő kinyilvánítása szabadságát.

19. cikk

Mindenkinek joga van a vélemény és kifejezés szabadságához. Ez a jog magában foglalja annak szabadságát, hogy véleménye miatt senkit se zaklassanak, továbbá hogy bármilyen eszközzel és hatásokra való tekintet nélkül mindenki tájékozódhasson és tájékoztathasson, és eszméket megismerhessen, információkat és eszméket terjeszthessen.

20. cikk

(1) Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezési és egyesülési szabadsághoz.

(2) Senkit sem lehet valamely egyesületbe való belépésre kötelezni.

21. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy hazája ügyeinek intézésében akár közvetlenül, akár szabadon választott képviselői útján részt vegyen.

(2) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy hazájában közzolgálati tisztséget egyenlő feltételek mellett betöltsön.

általános és egyenlő választójog alapján, titkos szavazással vagy ezzel egyenértékű szavazási eljárással kell kifejezésre juttatni.

22. cikk

A társadalom tagjaként mindenkinek joga van a szociális biztonsághoz és annak biztosításához, hogy nemzeti erőfeszítéssel és nemzetközi együttműködéssel, valamint az egyes államok szervezetével és erőforrásaival összhangban megvalósuljanak a méltóságához és a személyiségének szabad kibontakoztatásához nélkülözhetetlen gazdasági, szociális és kulturális jogok.

23. cikk

(1) Mindenkinek joga van a munkához, a munka szabad megválasztásához, a méltányos és kielégítő munkafeltételekhez és a munkanélküliség elleni védelemhez.

(2) Mindennemű megkülönböztetés nélkül mindenkinek joga van az egyenlő munkáért egyenlő bérhez.

(3) Mindenkinek, aki dolgozik, joga van olyan méltányos és kielégítő bérezéshez, amely számára és családja számára az emberi méltóságnak megfelelő létet biztosít, és amelyet szükség esetén a szociális védelem egyéb eszközei egészítenek ki.

(4) Mindenkinek joga van érdekeinek védelmére szakszervezetet alakítani és abba belépni.

24. cikk

Mindenkinek joga van a pihenéshez és szabadidőhöz, a munkaidő ésszerű korlátozását és az időszakos fizetett szabadságot is ideértve.

25. cikk

(1) Mindenkinek joga van a saját maga és családja egészségének és jólétének biztosítására alkalmas életszínvonalhoz, ideértve az élelmet, a ruházatot, a lakást, az orvosi ellátást és a szükséges szociális szolgáltatásokat, továbbá a szociális biztonsághoz munkanélküliség, betegség, rokkantság, özvegyiség, öregség esetén, vagy mikor tőle független egyéb körülmények miatt nincsenek megélhetési eszközei.

(2) Az anyaság és a gyermekkor különleges gondoskodásra, támogatásra jogosít. Minden gyermek, akár házasságból, akár házasságon kívül született, azonos szociális védelemben részesüljön.

26. cikk

(1) Mindenkinek joga van az oktatáshoz. Az oktatásnak legalább elemi és alapfokon ingyenesnek kell lennie. Az elemi oktatás kötelező. A műszaki és szakoktatást általánossá kell tenni, és a felsőfokú oktatás is legyen érdeme alapján mindenki számára egyaránt hozzáférhető.

(2) Az oktatásnak az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteltetésének erősítésére kell irányulnia. Elő kell segítenie a megértést, a türelmet és a barátságot valamennyi nemzet, faji vagy vallási csoport között, továbbá az Egyesült Nemzeteknek a béke fenntartása érdekében kifejtett tevékenységét.

(3) Elsősorban a szülőket illeti meg annak eldöntésének joga, hogy milyen oktatásban kívánják gyermekeiket részesíteni.

27. cikk

(1) Mindenkinek joga van a közösség kulturális életében való szabad részvételhez, a művészetek élvezéséhez, a tudomány haladásában és annak előnyeiben való részesedéshez.

(2) Mindenkinek joga van az általa alkotott tudományos, irodalmi vagy művészeti termékekkel kapcsolatos erkölcsi és anyagi érdekeinek védelméhez.

28. cikk

Mindenkinek joga van egy olyan társadalmi és világtrendhez, amelyben a jelen nyilatkozatban foglalt jogok és szabadságok maradéktalanul érvényesülhetnek.

29. cikk

(1) Mindenkinek vannak kötelességei azzal a közösséggel szemben, amelyben egyedül lehetséges személyiségének szabad kibontakoztatása.

amelyeket a törvény kizárólag mások jogai és szabadságai kellő elismerésének és tiszteletben tartásának biztosítása, valamint a demokratikus társadalom erkölce, közrendje és általános jóléte jogos követelményeinek teljesítése érdekében megállapít.

(3) Ezeket a jogokat és szabadságokat semmi esetre sem lehet az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel ellentétesen gyakorolni.

30. cikk

A jelen nyilatkozat egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az bármely államot, csoportot vagy személyt feljogosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekmény elkövetésére, amely az itt megfogalmazott jogok és szabadságok bármelyikének megsemmisítésére irányul.